

кримінального провадження [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://sc.gov.ua/ua/sudova_statistika.html.

7. Про судову практику застосування судами першої та апеляційної інстанцій процесуального законодавства щодо обрання, продовження запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою : Лист Вишого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://sc.gov.ua/ua/uzagalnennja_sudovoji_praktiki.html.

8. Рішення ЄСПЛ у справі «Баріло проти України» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : old.minjust.gov.ua/file/28330.

9. Рішення ЄСПЛ у справі «Салахов та Іслямова проти України» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : old.minjust.gov.ua/file/26863.

10. Рішення ЄСПЛ у справі «Тодоров проти України» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/974_806.

11. Макаренко Є.І. Домашній арешт: поняття, мета, підстави і порядок застосування / Є.І. Макаренко // Право і суспільство. – 2014. – № 1. – С. 234–240.

12. Багаутдинов Ф.Н. Новая мера пресечения в УПК РФ – домашний арест / Ф.Н. Багаутдинов // Законность. – 2002. – № 10. – С. 9–14.

УДК 343.152

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД УЧАСТІ СУДУ В РЕАЛІЗАЦІЇ КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОГО ПРОЦЕСУ

Михайлик Д.О., аспірант
кафедри оперативного-розшукової діяльності
Харківський національний університет внутрішніх справ

У статті узагальнено зарубіжний досвід участі суду в реалізації кримінально-виконавчого процесу, за результатами чого в науковий обіг пущено три моделі діяльності суду у кримінально-виконавчому процесі (пострадянська, романо-германська (континентальна), англо-американська) з формулюванням ознак кожної з них.

Ключові слова: суд, кримінально-виконавчий процес, виконання вироку, пенітенціарні судді, зарубіжний досвід, порівняльно-правові дослідження.

В статье обобщен зарубежный опыт участия суда в реализации уголовно-исполнительного процесса, по результатам чего в научный оборот пущены три модели деятельности суда в уголовно-исполнительном процессе (постсоветская, романо-германская (континентальная), англо-американская) с формулировкой признаков каждой из них.

Ключевые слова: суд, уголовно-исполнительный процесс, исполнение приговора, пенитенциарные судьи, зарубежный опыт, сравнительно-правовые исследования.

Mykhailyk D.O. FOREIGN EXPERIENCE OF COURT PARTICIPATION IN THE CRIMINAL-EXECUTIVE PROCESS

The article summarizes the foreign experience of court participation in implementation of the criminal-executive process. As a result of research the author proposes three models of court activity in the criminal-executive process (post-Soviet, Roman-Germanic (Continental), Anglo-American) with carrying out the features of each of them.

Key words: court, criminal-executive process, sentence execution, penitentiary judges, foreign experience, comparative legal studies.

Постановка проблеми. Будь-яке сучасне наукове дослідження, що претендує на ознаки репрезентативності, містить у своєму арсеналі порівняльно-правовий (компаративний) метод. Сьогодні порівняльне правознавство стало невід'ємною складовою частиною академічної правової науки. Компаративний метод, як невід'ємний інструментарій дослідження, впроваджено в різних галузях наукового юридичного знання. Така позиція знаходить підтримку як у царині загального порівняльного правознавства, так і в галузевих сферах. Використання порівняльно-правового методу в аналізі зарубіжного досвіду участі суду в реалізації кримінально-виконавчого процесу дає змогу оцінити стан функціонування досліджуваної сфери правовідносин у зарубіжних країнах, зіставити його з вітчизняною теорією і практикою та запропонувати оптимальні рішення щодо проблемних питань в означеній сфері.

Ступінь розробленості проблеми. Теоретичною основою написання статті стали порівняльно-правові доробки таких учених, як С.С. Аскерова, І.Г. Богатирьова, І.М. Копотуна, В.В. Крижанівського, В.Т. Маляренка, А.В. Молдована, М.С. Пузирьова, П.В. Пушкар, В.А. Савченка, Ю.В. Скрипіної, В.М. Щерби та ін.

Згадані вчені зробили вагомий внесок у розвиток порівняльно-правових (компаративних) засад кримінально-виконавчої та кримінально-процесуальної сфери. Водночас як самостійний предмет порівняльно-правові засади діяльності суду у кримінально-виконавчому процесі дотепер не досліджувалися. Серед іншого, на заповнення цієї прогалини спрямоване одне із завдань нашого дослідження, втілене у цій статті. А головним аргументом застосування компаративного методу в тій чи іншій галузі права є аналіз та співставлення вітчизняного й зарубіжного досвіду

з подальшим виробленням пропозицій щодо удосконалення законодавства і практики його застосування або організаційно-правових засад функціонування тієї або іншої інституції.

Мета статті полягає в теоретико-прикладному узагальненні зарубіжного досвіду участі суду в реалізації кримінально-виконавчого процесу.

Виклад основного матеріалу. Проведенням порівняльно-правовим (компаративним) аналізом встановлено, що залежно від низки чинників (належність тієї чи іншої держави до певної правової сім'ї, історико-правова традиція, різне функціональне призначення гілок влади тощо) законодавства зарубіжних країн передбачають різний порядок вирішення питань, що виникають під час виконання вироку. Подібні порядки за суб'єктно-процедурним критерієм можна диференціювати на три групи: 1) судовий порядок; 2) позасудовий порядок; 3) кримінально-виконавчий, або комплексний, порядок вирішення справ.

Виходячи з аналізу низки спеціальних досліджень із питань зарубіжного досвіду виконання покарань і вирішення супутніх питань під час реалізації кримінально-виконавчого процесу, особливо в аспекті належності тієї чи іншої країни до відповідної правової сім'ї, різняться джерела законодавства, котре регламентує порядок і умови виконання та відбування покарань. Так, не в усіх країнах наявна звична для України диференціація таких джерел на кримінальний, кримінальний процесуальний, кримінально-виконавчий кодекси. Буває так, що питання, які в Україні регламентуються Кримінальним процесуальним (далі – КПК) і кримінально-виконавчим кодексами (далі – КВК), у Франції, наприклад, належать до сфери правового регулювання КПК Франції.

Залежно від цього й виділяють інститути, які, наприклад, не властиві українському законодавцю – пенітенціарні суди й пенітенціарні судді. Також за цим напрямом окремими вченими на порядок денний ставиться навіть питання про утворення інституту на кшталт пенітенціарної поліції. Цей інститут може бути корисним у контексті можливої ліквідації з 1 січня 2018 р. оперативних підрозділів пенітенціарної системи й передачею таких функцій до Національної поліції.

Зокрема, нині вже у кримінально-виконавчу систему України запроваджено посади слідчих органів Державної кримінально-виконавчої служби України (далі – ДКВС України), на яких покладено функції щодо здійснення досудового розслідування злочинів, вчинених на території або у приміщеннях ДКВС України. Така новела запроваджена згідно зі змінами до ст. 216 «Підслідність» КПК України, що містяться у Прикінцевих та перехідних положеннях Закону України «Про Вищу раду правосуддя» від 21 грудня 2016 р. № 1798-VIII [1].

За результатами узагальнення зарубіжного досвіду участі суду в реалізації кримінально-виконавчого процесу ми згрупували країни, піддані компаративному дослідженню, за двома напрямками: 1) країни, що належать до романо-германської правової сім'ї. За цим

напрямом, ураховуючи історико-правові традиції, здійснено диференціацію на: а) країни СНД; б) інші зарубіжні країни; 2) країни, що належать до англо-американської правової сім'ї.

Незважаючи на низку наявних нині загострених моментів у зовнішньополітичних зносинах, право *Російської Федерації* (далі – РФ) продовжує залишатися близьким до українського, зокрема в досліджуваних питаннях.

Тому в РФ, як і в Україні, відзначаємо судовий порядок вирішення справ під час виконання вироку. Водночас хочемо зазначити, що такий порядок не виключає засад взаємодії суду з адміністрацією органів і установ виконання покарань, зокрема в частині підготовки необхідних матеріалів на засудженого.

Аналіз кримінально-процесуального законодавства указаної держави надав можливість виокремити низку питань, що вирішуються судом під час виконання вироку, котрі перебувають за межами подібної процедури в інших пострадянських країнах (Україні, Білорусі, Казахстані, Азербайджанській Республіці): а) питання про відшкодування шкоди реабілітованому, відновлення його трудових, пенсійних, житлових та інших прав; б) питання, пов'язані зі здійсненням міжнародного співробітництва у кримінальних справах під час виконання вироку [2].

Більш диференційованою є і кримінально-виконавча регламентація ролі суду у кримінально-виконавчому процесі за законодавством РФ. Зокрема, законодавець РФ у ст. 20 КВК РФ визначає діяльність суду на стадії виконання вироку як судовий контроль. Відповідно до КВК РФ, по-перше, суд контролює виконання покарань під час вирішення низки питань (ч. 1 ст. 20), по-друге, суд розглядає скарги засуджених та інших осіб на дії адміністрації установ і органів, що виконують покарання (ч. 2 ст. 20), по-третє, установи та органи, що виконують покарання, повідомляють суд, який виніс вирок, про початок і місце відбування покарання засудженими (ч. 3 ст. 20) [3].

На нашу думку, подібна диференціація має місце в силу змішування законодавцем РФ предметів кримінально-виконавчого та кримінально-процесуального правового регулювання. В Україні регламентація відповідних положень належить до кримінальної процесуальної сфери (зокрема, ст. 537 КПК України).

Аналіз кримінально-процесуального законодавства країн СНД (України, РФ, Білорусі, Казахстану, Азербайджанської Республіки, Вірменії) дає підстави для виокремлення *пострадянської моделі діяльності суду* у кримінально-виконавчому процесі, для якої притаманними є такі ознаки: а) належність суду до самостійної гілки державної влади; б) визначення на рівні кримінально-процесуальних законів (кодексів) самостійних розділів, присвячених виконанню судових рішень (звернення судового рішення до виконання; визначення кола питань, які вирішуються судом під час виконання вироку, тощо); в) тісна взаємодія суду з органами й установами виконання покарань, регламентована нормами як кримінально-виконавчого, так і кримінально-про-

цесуального законодавства; г) компетенція суду щодо «вирішення правової долі» особи після звільнення від відбування покарання (зняття судимості, встановлення адміністративного нагляду).

Багато спільного, проте і з наявністю низки відмінностей, виявлено в межах компаративного аналізу участі суду в реалізації кримінально-виконавчого процесу *Німеччини* та України. У Німеччині, як і в Україні, до компетенції суду належить вирішення питань, пов'язаних із виконанням вироку. За загальним правилом ці питання вирішуються судом, який постановив вирок, а питання, пов'язані з режимом відбування позбавлення волі, з переведенням з одного місця відбування покарання до іншого тощо вирішуються *судовими палатами з виконання покарань при судах земель* [4, с. 53–56].

Специфікою кримінально-виконавчого процесу *Франції*, як зазначає М.С. Пузирьов, є регламентація цієї сфери кримінально-процесуальним законодавством [5, с. 111–112]. Така відмінність від українського законодавства спричиняє наявність у французькому законодавстві іншого, відмінного від вітчизняного, інституту – *судді з виконання покарань*. Зазначена посада є спеціальною стосовно загальної посади французького судді, і була закріплена з 1958 р. на рівні КПК Франції.

До компетенції судді з виконання покарань входять такі обов'язки: 1) здійснення контролю за виконанням покарань в усіх тюрмах; 2) обрання пенітенціарного режиму для засуджених; 3) постановка питання про умовне звільнення; 4) вирішення питань, пов'язаних із заміною покарання, відстрочкою покарання; 5) відвідування тюрем; 6) здійснення контролю за умовами відбування покарань; 7) надання допомоги в соціальній адаптації, реабілітації тощо [6].

Позитивним аспектом французької пенітенціарної практики слід визнати тісну взаємодію пенітенціарного суду зі службою пробації, а також спрямованість пробаційної діяльності на вирішення завдань соціальної адаптації звільнених від покарання осіб.

У контексті аналізу французького законодавства за цим напрямом встановлено, що Декретом від 14 березня 1986 р № 86462 книга V КПК Франції була доповнена Розділом XI «Комітет із пробації та сприяння звільненню». Згідно з Декретом кожен суд вищої інстанції включає в себе такий комітет. Очолює комітет, дає йому відповідні доручення і контролює його діяльність суддя з виконання покарань. До складу комітету входить агент із пробації, призначений міністром юстиції зі складу співробітників установи соціального забезпечення. Агент із пробації виконує всі заходи, які йому приписані інструкціями магістрату. Він подає судді з виконання покарань клопотання засуджених або зібрані за власною ініціативою докази, що дозволяють йому вживати заходів зі зміни становища ув'язненого. Агент із пробації забезпечує зв'язки з різними соціальними, освітніми, медико-соціальними службами, а також встановлює інші контакти, необхідні йому для виконання своїх функцій. Суддя з виконання покарань або

слідчий суддя може звільнити агента із пробації від виконуваних ним обов'язків, якщо вважатиме, що агент із ними не справляється [7, с. 296–301].

Вважаємо, що таку організацію кримінально-виконавчого процесу слід запроваджувати й в Україні в умовах розбудови уповноважених органів із питань пробації.

Окремі дослідники (зокрема, М.С. Пузирьов) у контексті характеристики кримінально-виконавчого процесу виокремлюють скандинавську правову сім'ю як об'єкт компаративного пенітенціарного дослідження [8]. На нашу думку, такий підхід є переважно даниною аналогічному підходу в загальному порівняльному правознавстві, і суттєво не позначається на необхідності формулювання самостійної моделі на підставі аналізу зарубіжного досвіду участі суду в реалізації кримінально-виконавчого процесу.

При цьому аналіз скандинавського досвіду діяльності суду у процесі вирішення питань під час виконання вироків не виявив суттєвих рис, що дали би підстави для виокремлення окремої скандинавської моделі. Зокрема, у *Фінляндії* функціонує такий інститут, як *пенітенціарний суд*. Тобто, як у Німеччині та Франції, у цій скандинавській країні наявна внутрішньогалузева спеціалізація судів залежно від стадії реалізації кримінальної відповідальності. Вважаємо, що такий підхід є послідовним вираженням (проте у сфері кримінального процесу) такого міжгалузевого принципу, як диференціація кримінальної відповідальності, призначення та виконання покарань. Слід зазначити, у *Фінляндії* пенітенціарний суд розглядає питання про ізоляцію небезпечних рецидивістів і примусове виконання вироків, включаючи позбавлення волі неповнолітнім [9, с. 97].

Також проведений порівняльно-правовий аналіз діяльності суду в інших країнах Центральної і Західної Європи, що належать до романо-германської (континентальної) правової сім'ї, надав можливість установити, що інститут на кшталт пенітенціарного суду є досить поширеним і має місце в різних варіаціях у таких країнах: *Італії* (у першій та апеляційній інстанціях призначається суддя з нагляду, до функцій якого входитьгляд за виконанням покарань), *Туреччині* (система виправних кримінальних судів), *Польщі* (у складі воєводських судів діють палати (суди) з виконання покарань, які здійснюють контроль за законністю та умовами відбування покарання, пов'язаного з позбавленням волі, а також попереднього досудового ув'язнення) [7, с. 318; 10, с. 320].

Отже, аналіз *романо-германської (континентальної) моделі діяльності суду* у кримінально-виконавчому процесі надав підстави зробити висновок, що в межах діяльності судів загальної юрисдикції аналізованих країн передбачено створення спеціальних підрозділів (палат або ж спеціальних посад), відповідальних виключно за вирішення питань під час виконання покарань, здійснення контролю за кримінально-виконавчим процесом, а також детально регламентовану взаємо-

дію відповідних судових органів. Вважаємо, що такі засади зарубіжного досвіду із провладатики дослідження необхідно враховувати у реалізації Стратегії реформування судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів на 2015–2020 рр.

Іншою поширеною правовою сім'єю є англо-американська, роль суду у кримінально-виконавчому процесі країн якої має істотні відмінності від попередніх. Тут хочемо детально зупинитися на англійському та північноамериканському досвіді. Розпочнемо з Англії, адже історично саме англійське право було первинним щодо всіх держав, котрі нині належать до країн Загального права («Common Law»).

Саме в Англії судова система, на відміну від тієї, що існувала на теренах українських земель, історично заклала традиції, які є відмінними від усіх світових. Зокрема, англійський кримінальний процес не звик до такої детальної диференціації стадій, яка наявна в романо-германській (континентальній) моделі діяльності органів досудового розслідування, суду й інших інституцій, задіяних у виконанні судових рішень.

Саме тому не випадковим є той факт, що у процесі дослідження нами встановлено, що в англійському кримінальному процесі стадію виконання вироків (дії суду щодо звернення до виконання вироку, який набрав законної сили, і розгляду питань, що виникають під час реалізації його приписів) виділяти не прийнято.

Разом із тим не можна сказати, що англійський законодавець і правозастосувач приділяє менше уваги вирішенню судом питань, що виникають під час реалізації кримінально-виконавчого процесу. Найбільш обсяговими є сфери застосування дострокового (умовно-дострокового) звільнення та пробації, у яких англійський суд бере активну й у певних випадках визначальну участь.

Історично в Англії можливість (або за класичною правовою термінологією – законний інтерес засудженого) умовно-дострокового звільнення було введено Законом про тюрми 1898 р. Слід зазначити, що нині в Англії діє Закон про тюрми 1952 р.

Закон про пробацію 1907 р. надав судам право звільняти засуджених від покарання або покладати на них поряд зі звільненням від покарання певні зобов'язання на строк до трьох років або ж передавати їх під нагляд спеціальних посадових осіб [11, с. 387]. На службу пробації в Англії покладено обов'язок збирання необхідних для визначення мір покарання відомостей, що характеризують осіб, які притягаються до кримінальної відповідальності, а також контроль за поведінкою осіб, підданих покаранням, не пов'язаним із позбавленням волі [12, с. 69].

Відзначаємо слухним звернення уваги М.С. Пузирьовим, який здійснив порівняльний аналіз пенітенціарної правотворчості в Англії та Україні [13], на те, що одним із джерел пенітенціарного права Англії є судова практика. Власне цей компонент і є суттєвим для відмежування англо-американської моделі діяльності суду у кримінально-виконавчому

процесі від романо-германської (континентальної). Це логічно пояснюється столітніми традиціями англійського права, яке формувалося на зорі свого виникнення насамперед як прецедентне [14, с. 44; 15, с. 28] і згодом – як статутне. Таким чином, у цій правовій системі наявні дві форми (джерела) права – судовий прецедент і нормативно-правовий акт.

Аналіз правових форм участі суду в реалізації кримінально-виконавчого процесу країн англо-американської правової сім'ї дає підстави констатувати, що відсутність у названих правових формаціях чітко диференційованих стадій дає змогу суду безпосередньо брати участь у вирішенні питань під час виконання покарань.

Отже, слід підтримати висловлену в науковій літературі сентенцію, що у США особливістю процесуального становища суду під час виконання вироку є його участь у фактичному виконанні вироку. Одним із першочергових напрямів діяльності суду в цій сфері є інститут пробації. Пробація являє собою виконання засудженим, який перебуває на волі, вимог, зазначених у законі, і здійснюється вона під наглядом суду. Передача на пробацію означає, що суд або відкладає винесення вироку взагалі, або зупиняє дію вироку щодо визнаної винною особи на певних умовах і на певний строк [16, с. 185]. Окрім пробації, діяльність суду в США пов'язана із достроковим звільненням засудженого від відбування покарання у вигляді позбавлення волі на підставі повідомлення фахівців із виправної роботи про необхідність звільнення засудженого [17].

Таким чином, англо-американська модель діяльності суду у кримінально-виконавчому процесі через відсутність чіткого виокремлення стадій виконання вироків (дії суду щодо звернення до виконання вироку, який набрав законної сили, і розгляду питань, що виникають під час реалізації його приписів) характеризується відсутністю спеціалізованих інститутів на зразок пенітенціарного суду. Разом із тим відмічається широке включення суду у кримінально-виконавчий процес за рахунок тісної взаємодії з пенітенціарними установами і службами пробації під час реалізації процесуальних дій і прийняття рішення щодо дострокового звільнення від відбування покарання, підготовки засудженого до звільнення, зокрема заходів постпенітенціарної адаптації.

Переконані, що широка диференціація суддів за спеціалізацією (зокрема, запровадження в судах посад пенітенціарних суддів) сприятиме підвищенню професіоналізації й компетентностей національного суддівського корпусу.

Висновки. Отже, за результатами узагальнення зарубіжного досвіду участі суду в реалізації кримінально-виконавчого процесу зазначимо, що запровадження інституту пенітенціарних суддів у систему кримінальної юстиції України стане логічним продовженням національного курсу на трансформацію кримінально-виконавчої системи в пенітенціарну.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Про Вищу раду правосуддя : Закон України від 21 грудня 2016 р. № 1798-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1798-19>.
2. Уголовно-процесуальный кодекс Российской Федерации от 18 декабря 2001 г. № 174-ФЗ (редакция от 19 декабря 2016 г.) [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://www.consultant.ru/document/cons_doc_LAW_34481/.
3. Уголовно-исполнительный кодекс Российской Федерации от 8 января 1997 г. № 1-ФЗ (редакция от 28 ноября 2015 г., с изменениями от 15 ноября 2016 г.) (с изменениями и дополнениями, вступившими в силу с 1 января 2016 г.) [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://www.consultant.ru/document/cons_doc_LAW_12940/.
4. Решетников Ф.М. Правовые системы стран мира : [справочник] / Ф.М. Решетников. – М. : Юридическая литература, 1993. – 256 с.
5. Богатирьев И.Г. Доктрина пенитенциарного права Украины : [монография] / И.Г. Богатирьев, М.С. Пузырьов, О.О. Шкута. – К. : ВД «Дакор», 2017. – 236 с.
6. Code de procédure pénale. – Paris : Librairie Dalloz, 1963. – 279 p.
7. Александров А.И. Уголовная политика и уголовный процесс в российской государственности: история, современность, перспективы, проблемы / А.И. Александров ; под ред. В.З. Лукашевича. – СПб. : Изд-во СПбГУ, 2003. – 562 с.
8. Пузырев М.С. Особенности скандинавской правовой семьи как объекта исследования в сравнительном уголовно-исполнительном праве / М.С. Пузырев // Актуальные вопросы современной юридической науки: теория, практика, методика : матер. Межд. заочной науч.-практ. конф. (г. Могилев, 20 мая 2016 г.) / В.Е. Бурый и др. – Могилев : Могилев. ин-т МВД, 2016. – С. 225–226.
9. Lappi-Seppälä T. Sentencing and Punishment in Finland: The Decline of the Repressive Ideal / T. Lappi-Seppälä // Sentencing and Sanctions in Western Countries / ed. by M. Tonry, R.S. Frase. – New York : Oxford University Press, 2001. – P. 92–150.
10. Муратова Н.Г. Система судебного контроля в уголовном судопроизводстве: вопросы теории, законодательного регулирования и практики : дисс. ... докт. юрид. наук : спец. 12.00.09 «Уголовный процесс и криминалистика; судебная экспертиза; оперативно-розыскная деятельность» / Н.Г. Муратова. – Казань, 2004. – 599 с.
11. Бриллиантов А.В. Уголовно-исполнительное право России : [учебное пособие] / [А.В. Бриллиантов, М.Г. Детков, О.Г. Перминов] ; под ред. О.Г. Перминова. – М. : Юридическая литература, 2001. – 416 с.
12. Головкин Л.В. Уголовный процесс западных государств : [учеб. пособ. для юрид. вузов] / [Л.В. Головкин, К.Ф. Гуценко, Б.А. Филимонов] ; под ред. К.Ф. Гуценко. – 2-е изд. доп. и испр. – М. : Зерцало-М, 2002. – 528 с.
13. Пузырьов М.С. Порівняльний аналіз пенітенціарної правотворчості Англії та Уельсу й України / М.С. Пузырьов // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Юриспруденція». – 2016. – № 23. – С. 161–164.
14. Бернхем В. Вступ до права та правової системи США / В. Бернхем. – К. : Україна, 1999. – 554 с.
15. Марченко М.Н. Основные источники англосаксонского права: понятие, прецедент / М.Н. Марченко // Вестник Московского университета. – 1999. – № 4. – С. 26–41.
16. Рябцева Е.В. Исполнение приговора в уголовном процессе России / Е.В. Рябцева. – Ростов-на-Дону : Феникс, 2007. – 218 с.
17. Кубанцев С.П. Применение пробации и досрочного освобождения от отбытия наказания в виде лишения свободы в США / С.П. Кубанцев // Журнал российского права. – 2006. – № 1. – С. 121–132.

УДК 343.985

СИТУАЦІЙНИЙ ПІДХІД У МЕТОДИЦІ РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ У СФЕРІ СЛУЖБОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Пчеліна О.В., к. ю. н., доцент,
доцент кафедри криміналістики та судової експертології
Харківський національний університет внутрішніх справ

У статті розкрито зміст понять «ситуаційність розслідування» та «слідча (криміналістична) ситуація». Наведено класифікацію криміналістичних ситуацій. Виділено типові криміналістичні ситуації для кожного з етапів розслідування злочинів у сфері службової діяльності.

Ключові слова: ситуаційність розслідування, слідча ситуація, типові криміналістичні ситуації, злочини у сфері службової діяльності.

В статье раскрыто содержание понятий «ситуативность расследования» и «следственная (криминалистическая) ситуация». Приводится классификация криминалистических ситуаций. Выделяются типичные криминалистические ситуации для каждого из этапов расследования преступлений в сфере служебной деятельности.

Ключевые слова: ситуативность расследования, следственная ситуация, типичные криминалистические ситуации, преступления в сфере служебной деятельности.

Pchelina O.V. SITUATIONAL APPROACH IN THE METHODS OF INVESTIGATING CRIMES IN THE FIELD OF SERVICE ACTIVITY

The determinations of “situational conditionality of investigation” and “investigation (criminalist) situation” are explained. The classification of criminalist situations is formulated. Typical criminalist situations for each of the stages of investigation of crimes in the field of service activity are allocated.

Key words: situational conditionality of investigation, investigation situation, typical criminalist situations, crimes in the field of service activity.